

«Ο πετεινός της Αννέττας»

Σκηνοθεσία: Ανδρέας Μελέκης
Σκηνικά/Κοστούμια: Ανδρέας Παρασκευά
Παίζουν: Ανδρέας Μελέκης, Λουκία Μιχαήλ
Μουσουλιώτου, Αντρη Κυριαζή, Σοφοκλής Κασκαούνιας.

Θυμάμαι «Το Γατάνιν» του Μιχάλη Πασιαρδή. Δεν είδα την παραγωγή του Θεάτρου Σκάλα, μιλώ για την παλιά, όμορφη παραγωγή του ΘΟΚ, τότε που ο Κώστας Βήχας και η Μήδεια Χάννα ήταν τόσο νέοι και έπαιζαν μια γλυκιά ολιγόλεπτη μινιατούρα «Αμπα τζιαι δει μας η μάνα μου»... Τα επεισόδια του έργου, που μπλέκονταν στο «Γατάνιν», ήταν μικρές ποιητικές σκηνικές εικόνες, όπου η λέξη «εικόνα» είναι όρος και εννοεί ελάχιστη ή καθόλου (όπως στη μινιατούρα που ανέφερα) δραματική εξέλιξη. Η δραματική εξέλιξη προϋποθέτει διαφορά μεταξύ της αφετηρίας και της κατάληξης της υπόθεσης ή/και των εμπλεκόμενων χαρακτήρων, προϋποθέτει κίνηση, προϋποθέτει αλλαγή των εξαρχής δηλωμένων. Ο συγγραφέας, οι καλλιτέχνες-συντελεστές, αλλά και οι θεατές εκείνης της παραγωγής δεν ενδιαφέρονταν να δείξουν «εικόνες εν κινήσει», η στατικότητα της κάθε σκηνής ήταν μέρος της ποιητικής και της φιλοσοφίας του έργου, επειδή ο σκοπός του συγγραφέα ήταν να συγκρατήσει, όπως μόνο μια εικόνα (ζωγραφική ή φωτογραφική) μπορεί, τον «κόσμο της Κύπρου», να παγιώσει στιγμιότυπα και πρόσωπα, λαλιά και έθιμα, πραγματολογικά στοιχεία και νοοτροπία του κόσμου που έφυγε, πάντα μέσα σε μια «κορνίζα» ποιητικοποιημένης αθωότητας.

«Ο πετεινός της Αννέττας», έργο του Μιχάλη Πασιαρδή που ανέβασε το Θέατρο Σκάλα, σαν να ξέμεινε στο γραφείο του συγγραφέα από τον καιρό του «Γατανιού». Και αυτό το έργο είναι γραμμένο με την αισθητική και την τεχνική μιας «εικόνας». Ας μετρήσουμε τα χαρακτηριστικά στατικά στοιχεία της. Το κεντρικό ζευγάρι των προσώπων, ο Μιχαήλης και η Αντριάνα, αλλά και το «συμπληρωματικό» ζευγάρι, οι γείτονές τους, ο Παναής και η Αννέττα, βρίσκονται πια σε τέτοια ηλικία που οι κινήσεις και οι δραστηριότητές τους είναι περιορισμένες

στο πλαίσιο του ευρύτερου νοικοκυριού. Όλη η δράση του έργου είναι τέτοια που χωράει στο εσωτερικό του σπιτιού του Μιχαήλη και της Αντριάνας (σε κλασική ηθογραφική απόδοση από τον σκηνογράφο Ανδρέα Παρασκευά). Ακόμα και η όμορφη λεπτομέρεια ανοικτής πόρτας στο βάθος τελικά εξαφανίζεται και το κλείσιμο της πόρτας ολοκληρώνει το σταθερό εσωτερικό περιβάλλον. Στο σκηνικό στήσιμο του σκηνοθέτη Ανδρέα Μελέκη ο πρωταγωνιστής Ανδρέας Μελέκης σχεδόν ποτέ δεν απομακρύνεται από το κεντρικό σημείο της σκηνής, οι κινήσεις της γυναίκας είναι κεντροσφαιρικές, με μικρή ακτίνα. Εξ ου και οι περιορισμένες και επαναλαμβανόμενες δραστηριότητες του ζεύγους. Ο έξω κόσμος στην ουσία επεμβαίνει στον κλειστό μικρόκοσμο με το κράξιμο του πετεινού της γειτόνισσας Αννέττας.

Όλα τα πιο πάνω είναι η μορφική έκφραση της στατικότητας, αλλά στον «Πετεινό της Αννέττας» υπάρχουν βαθύτερα στατικά στοιχεία. Η εποχή δεν διευκρινίζεται, είναι απλώς ο χρόνος που έχει παρέλθει, το παρελθόν. Οι προεκτάσεις δίνονται μόνο προς τα πίσω, μέσω της αναφοράς στους παππού-

δες, στις παλαιότερες και πιο δύσκολες εποχές. Προεκτάσεις προς το μέλλον αποφεύγονται, τα παιδιά και τα εγγόνια αναφέρονται ως (απόντα από τη δράση) στοιχεία ενός στατικού οικογενειακού πορτρέτου. Η ποιητικά δοσμένη θλιμμένη διάθεση των γερατειών κρατάει τον χρόνο ακίνητο, προς το τέλος της ζωής οι άνθρωποι κοιτάνε προς τα πίσω για να μην κοιτάξουν μπροστά.

Όμως το σημαντικότερο στοιχείο που θέλει ο συγγραφέας να κρατήσει και να μας μεταδώσει αναλλοίωτο, είναι η παραδοσιακή κοσμοαντίληψη, η λαϊκή θυμοσοφία. Οι σκορπισμένες στον λόγο του Μιχαήλη απλές εκδηλώσεις αυτής της θυμοσοφίας, π.χ. για το «δίτζαιο» που δεν βρίσκεται, για τον

πατρικό τόπο και την ξενιτιά (ακόμα και ο πετεινός δεν κράζει στην ξένη αυλή), είναι πολύτιμες για τον Μιχάλη Πασιαρδή. Ένα μέρος του κοινού συντονίζεται συναισθηματικά με τον συγγραφέα, καθώς μια τέτοια ποιητικοποιημένη εκδοχή του εθνικού παρελθόντος, απαλλαγμένη από το βάρος των ιστορικών γεγονότων, των ρεαλιστικών χρωματισμών, είναι ψυχολογικά βολική, είναι για πολλούς προτιμότερη από την ιστορικά αντικειμενική. Επιστρέφοντας στην παράσταση, βλέπουμε ότι σ' αυτό το κοινό απευθύνεται ο σκηνοθέτης Ανδρέας Μελέκης, αυτή την (κατ' εμένα) τεχνητή γλύκα του ουτοπικού παρελθόντος προσπαθεί να εκπέμψει. Οπότε το ζητούμενο για τους ηθοποιούς δεν είναι το ρεαλιστικό, αλλά το συμβατικό, το ποιητικό ύφος.

Πρέπει να επισημάνουμε ότι το έργο δοκιμάζεται με τη διάρκεια μιας κανονικής θεατρικής παράστασης. Γεννημένο μέσα στην αισθητική της εικόνας, της θεατρικής μινιατούρας, το έργο δεν έχει την κίνηση, την εξέλιξη, τη διαδρομή να διανύεται κατά τη διάρκεια της θεατρικής πράξης. Κρατάμε την όμορφη μεταφορική ταύτιση του κεντρικού ήρωα με τον «λεβέντη πετεινό» της Αννέττας.

Νόνα Μολέσκη

nona.moleski
@philelefttheros.com

